

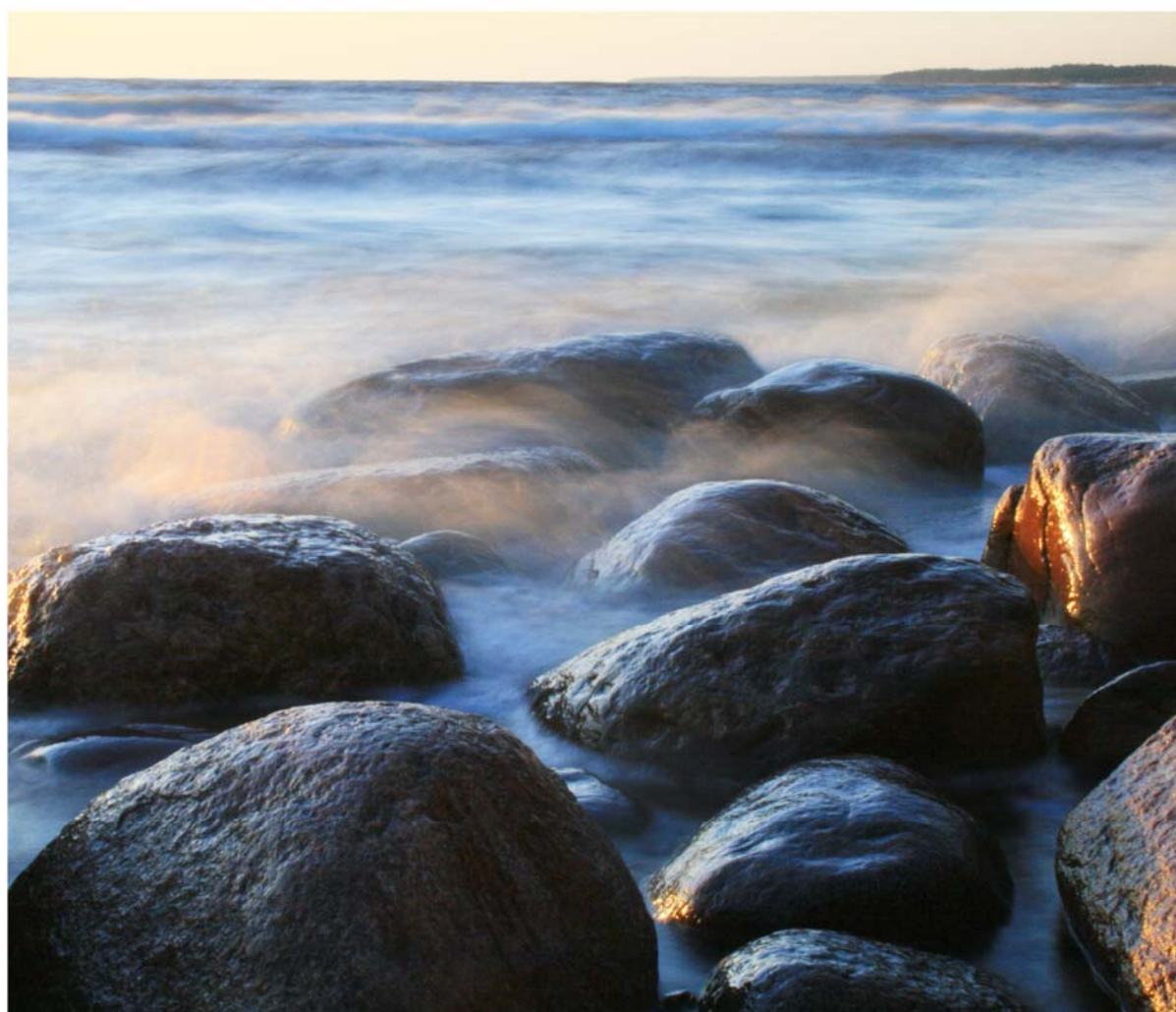


Ziemeļvidzemes
biosfēras rezervāts

VIDES
MINISTRIJA

PUBLISKAIS GADA PĀRSKATS

2 0 0 7



Saturs

Ievads.....	2
IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI.....	3
1. PAMATINFORMĀCIJA.....	4
1.1. Iestādes juridiskais statuss un izveidošanas gads.....	4
1.2. Politikas jomas un darbības virzieni, par kuriem iestāde ir atbildīga	5
1.3. Izmaiņas iestādes darbībā pārskata gada laikā.....	8
2. IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI	12
2.1. Pārskata gada galvenās prioritātes un informācija par to īstenošanu.....	12
2.2. Budžeta programmu un apakšprogrammu rezultatīvie rādītāji.....	16
2.3. Informācija par pakalpojumiem:	16
2.3.1. Sniegto pakalpojumu veidi	16
2.3.2. Uzlabojumi pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā	16
2.5. Veikto pārbaužu skaits, to veidi.....	17
2.6. Iestādes darbības rezultātā novērsto normatīvo aktu pārkāpumu skaits un to veidi	17
2.7. Veiktie klientu informēšanas un konsultēšanas pasākumi, kas saistīti ar normatīvo aktu normu satura izskaidrošanu.....	18
2.8. Faktori, kas ietekmējuši normatīvo aktu ievērošanu regulējamajā vidē	18
2.9. Par normatīvo aktu prasību pārkāpumiem piemērotās sankcijas, administratīvo pārkāpumu lietās uzliktie naudas sodi un pārsūdzētie lēmumi.....	18
2.10. Iestādes prognozes par regulējamās vides attīstības dinamiku	19
3. BUDŽETA INFORMĀCIJA	20
4. PERSONĀLS.....	21
5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	23
5.1. Pasākumi, kas veikti sabiedrības informēšanai un izglītošanai	23
5.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru.....	24
5.3. Konsultatīvās padomes darbības rezultāti.....	25
6. PLĀNI NĀKAMAJAM GADAM.....	27
6.1. Nākamā gada prioritātes	27
6.2. Starptautiskie projekti	27
6.3. Plānotie pētījumi	29



Ievads

Šajā izdevumā Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta (ZBR) administrācijas darbinieki piedāvā iepazīties ar nozīmīgāko 2007.gada iestādē paveikto. Aizvadīto gadu varētu raksturot kā administrācijas profesionālā varējuma nostiprināšanās laiku.

Balstoties uz sadarbību ar citām Vides ministrijas institūcijām aizvadītajā gadā uzlabota iestādes veicamo pamatfunkciju kvalitāte. Samazinājās administratīvo aktu sagatavošanas laiks. Dabas inspekcijas jomā īpaša vērība tika pievērsta krasta kāpu aizsardzības režīma un būvniecības ierobežojumu ievērošanas kontrolei, kā arī zivju resursu aizsardzības pasākumu turpināšanai Salacā un šo darbību pastiprināšanai Burtnieku ezerā. Šajā laikā palielinājās administrācijas darbinieku skaits vienlaicīgi saglabājot kolektīva ilggadējos un profesionāli zinošos darbiniekus.

Iestādes darbu būtiski ietekmēja vairāku Latvijas vides aizsardzības fonda, ES strukturālo fondu, kā arī ANO un Pasaules vides fonda finansēto projektu atbalstītās aktivitātes. Jāpiemin ainavu ekoloģiskā plānojuma izstrādes pabeigšana, kurā sniegtas zinātniski pamatotas rekomendācijas teritorijas iedalījumam dabas aizsardzības zonās. Sabiedriskā monitoringa popularitātes pieaugums biosfēras rezervāta iedzīvotāju vidū un lielais inovatīvā dabas izziņas pasākuma „Dabas koncertzāle” dalībnieku skaits liecina, ka sabiedrība ir ne tikai norūpējusies par vides stāvokli, bet arī ir gatava pati aizvien aktīvāk iesaistīties vides saglabāšanās pasākumos. Šajā laika periodā turpinājās draudzīgas uzņēmējdarbības atbalsta grantu programma, tika izveidota interaktīva plašpieejas datubāze.

Pagājušajā gadā attīstījušies ZBR administrācijas kontakti starptautiskajā mērogā. Ar projektu atbalstu izveidoti perspektīvi kontakti Francijā un Vācijā, uzturēta esošā sadarbība ar partneriem Igaunijā, Somijā, Zviedrijā, citās valstīs.

2008. gads būs kārtējais izaicinājumu gads. Ierobežota finansējuma apstākļos jāturpina pildīt valsts noteiktās funkcijas, sakārtot vides izziņas infrastruktūra, jāatbalsta zinātnisko organizāciju un individuālo pētnieku programmas ZBR. Šajā ziņā vēl aktīvāk jāizmanto ES pirmsstrukturālo fondu sniegtās iespējas. Uzskatām, ka administrācijai būtu jāklūst par šādu projektu iniciatoru, atbalstītāju un dalībnieku, tādējādi procesā iesaistot jaunus „spēlētājus”, aptverot jaunas rezervāta attīstības zonas un vairojot kopējo teritorijai piesaistīto līdzekļu apjomu. Konkrētākas aprises iegūst renovējamā administrācijas ēkas Salacgrīvā piebūve, kurā, cerams, tuvākajos gados uzsāks darbu biosfēras rezervāta vides informācijas centrs, kas kalpos par atbalsta punktu attīstības projektu izstrādātājiem no Latvijas un Baltijas reģiona, kā arī sniegs vērtīgu informāciju par Ziemeļvidzemes un Latvijas dabas vērtībām biroja apmeklētājiem. Cerams, plašu arī starptautisku piekrišanu gūs rudenī plānotā sadarbībā ar Vidzemes augstskolu organizējamā ZBR 2. starptautiskā zinātniskā konference.

Kā nojaušams, ZBR administrācijas darbs nav iedomājams bez plaša atbalstītāju tīkla gan pašā rezervāta teritorijā gan ārpus tās, kas apliecinājās pagājušajā gadā organizētajā 2. ZBR nevalstisko organizāciju forumā. Starptautiskā, Latvijas, reģionālajā un vietējā mērogā darbojošās NVO, rajonu un vietējās pašvaldības, uzņēmumi un individuālie komersanti, skolu personāls un jaunatne, darbīgie teritorijā dzīvojošie pensionāri un daudzi citi interesenti, veidoja daudzskaitlīgo iestādes atbalstītāju pulku, bez kura mūsu darbs nebūtu iespējams.

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrācijas direktors

V.Seilis



IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

AEP	Ainavu ekoloģiskais plāns
DAP	Dabas aizsardzības pārvalde
GEF	Global Environmental Facility / Pasaules Vides fonds
GIS	Ģeogrāfiskās informācijas sistēmas
ĪADT	Īpaši aizsargājama dabas teritorija
JIŪP	Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde
LVAf	Latvijas Vides aizsardzības fonds
MK	Latvijas Republikas Ministru kabinets
UNDP	United Nation Development Programme / Apvienoto Nāciju Attīstības programma
UNDP/GEF projekts	Apvienoto Nāciju Attīstības programmas un Pasaules Vides fonda projekts „Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā”
UNESCO	Apvienot Nāciju izglītības, zinātnes un kultūras organizācija
UNESCO MAB	Apvienot Nāciju izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas programma „Cilvēks un biosfēra”
VIDM	Latvijas Republikas Vides ministrija
ZBR	Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts
ZBRa	Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrācija
VKPAI	Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija
VAS „LVM”	Valsts akciju sabiedrība „Latvijas valsts meži”



1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Iestādes juridiskais statuss un izveidošanas gads

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts (ZBR) ir izveidots 1997. gada 11. decembrī (likums “Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu”).

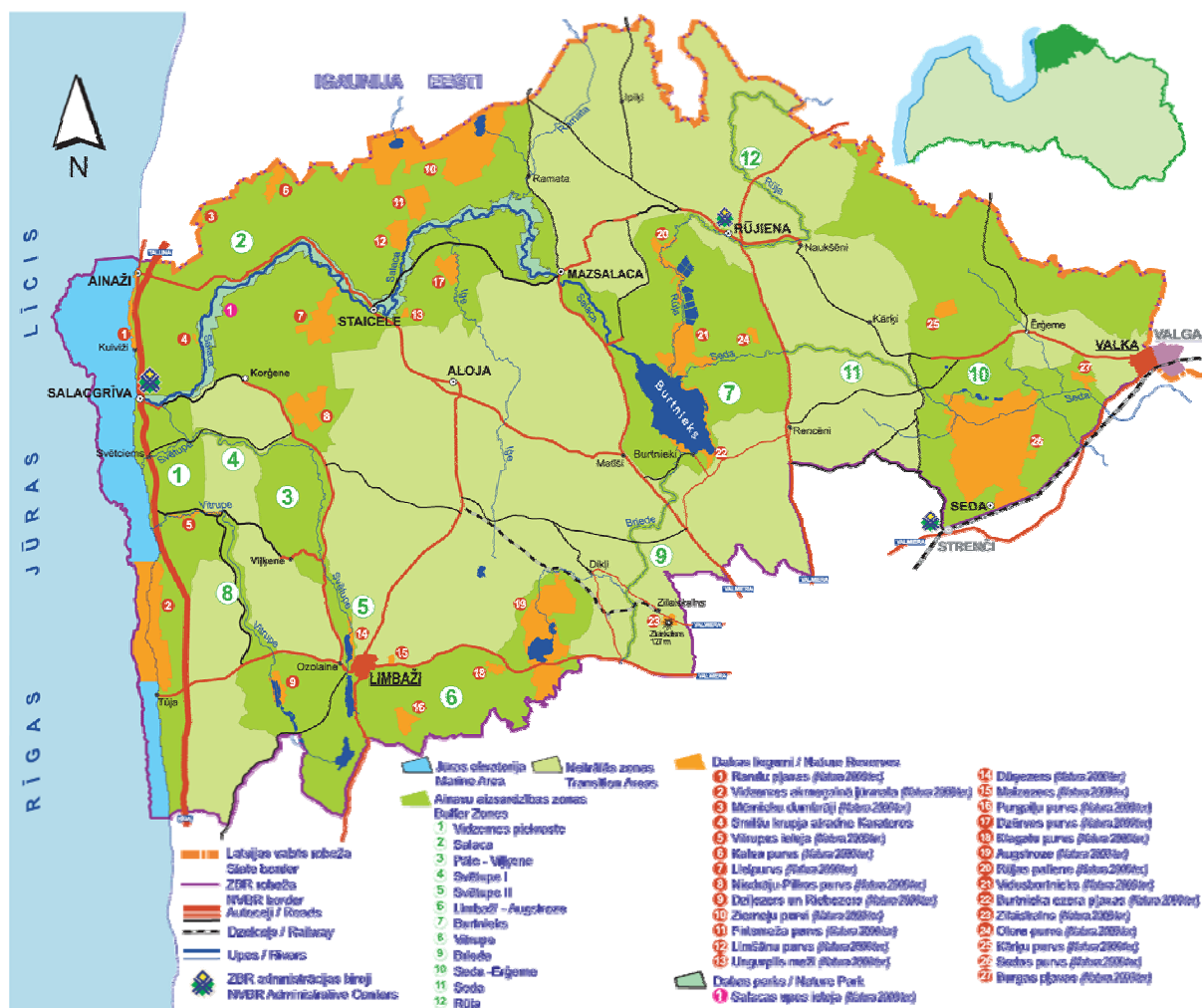
1997. gada 15. decembrī ANO Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas (UNESCO) programmas “Cilvēks un biosfēra” ietvaros rezervāts atzīts par starptautiskas nozīmes aizsargājamu dabas teritoriju, kurā:

- ir aizsargātas Ziemeļlatvijai raksturīgas, valsts un starptautiskā mērogā atzītas dabas un kultūras vērtības;
- ir liela bioloģiskā daudzveidība;
- notiek efektīva un dabai draudzīga saimnieciskā darbība, sociāli atbildīga rīcība.

Biosfēras rezervāts pārstāv starptautiski atzītas mērenajai mežu joslai raksturīgas sauszemes un Baltijas jūras piekrastes ekosistēmas.

Latvijā kopumā ir 633 valsts nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – nacionālie parki un dabas parki, dabas rezervāti, aizsargājamo ainavu apvidi, dabas liegumi un dabas pieminekļi. ZBR ir vienīgais biosfēras rezervāts Latvijā ar vislielāko platību (474 350 ha jeb ~6% no valsts teritorijas) salīdzinājumā ar pārējām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (IADT). ZBR aptver Salacas upes un tās pieteku, Burtnieku ezera, Rūjas un Sedas upes apkaimi un lielu daļu Baltijas jūras Rīgas līča Vidzemes piekrastes. Šajā teritorijā ir gan unikālas dabas vērtības, gan nozīmīgs kultūrvēsturisks mantojums.





1. attēls. ZBR teritorija un tās zonējums. © ZBRa.

1.2. Politikas jomas un darbības virzieni, par kuriem iestāde ir atbildīga

ZBR ir viena no nedaudzajām (sešām) aizsargājamām teritorijām Latvijā, kuru pārvalda administrācija (ZBR administrācija). Tā ir Latvijas Republikas Vides ministrijas pakļautībā esoša valsts civiltiestāde. Savas kompetences ietvaros ZBRa īsteno valsts vides aizsardzības politiku.

ZBR administrācija ir juridiska persona, un tai ir zīmogs ar papildinātā Latvijas Republikas valsts mazā ģerboņa attēlu un pilnu administrācijas nosaukumu, kā arī budžeta konts Valsts kases norēķinu centrā. ZBRa uztur interneta mājas lapu, kuras adrese ir <http://www.biosfera.gov.lv>

ZBR administrācijas centrālais birojs atrodas Salacgrīvā, reģionālie biroji – Rūjienā un Strenčos.

ZBR administrācija:

- kontrolē dabas aizsardzības normu ievērošanu, apzina, saglabā un aizsargā dabas un kultūras vērtības;
- sniedz atzinumus un saskaņojumus par dažādu darbību iecerēm rezervāta teritorijā;

- koordinē rezervātā veicamos zinātniskos pētījumus un monitoringu dabas un kultūrvēstures jomā;
- izvirza nosacījumus teritorijas plānojumu izstrādei rezervāta teritorijā un sniedz atzinumus par tiem;
- sagatavo rezervāta ilgtspējīgu attīstību veicinošus projektus;
- sekmē efektīvu ekonomiku un ilgtspējīgu attīstību, veicinot un koordinējot inovatīvus projektus lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, dzīvojamā vidē, popularizējot videi draudzīgu saimniekošanu, sekmējot partnerību un tādu organizāciju veidošanos un darbību, kas vērstas uz rezervāta teritorijas ilgtspējīgu attīstību;
- nodrošina informācijas par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu pieejamību tā teritorijas un visas Latvijas iedzīvotājiem, veic vides izglītības darbu.

Likumā Par ZBR noteikti sekojoši galvenie uzdevumi:

- nodrošināt teritorijas ainavu, ekosistēmu, sugu un ģenētiskās daudzveidības saglabāšanu;
- veicināt teritorijas ilgtspējīgu sociālo un ekonomisko attīstību;
- nodrošināt informācijas apriti vides pētījumu, monitoringa un vides izglītības jomā attiecībā uz vietējo, nacionālo un starptautisko vides aizsardzības un reģionālās attīstības jautājumu risināšanu biosfēras rezervāta teritorijā;
- veicināt sabiedrības izpratni vides aizsardzības un teritorijas ilgtspējīgas attīstības jautājumos;
- veicināt degradētu ekosistēmu atjaunošanu iespējami tuvu dabiskajam stāvoklim.

Biosfēras rezervātiem jātiecas sasniegt līdzsvaru dabas daudzveidības aizsardzībā, ekonomiskās attīstības veicināšanā un kultūras vērtību saglabāšanā. Tas nozīmē, ka rezervāta administrācijas darbībai jānotiek ne vien dabas aizsardzības, bet arī ekonomikas, sociālajā, kultūras u.c. jomās. Turklāt "līdzsvars" nozīmē to, ka nevienai no trim nosauktajām jomām nepienāktos daudz vairāk uzmanības un resursu nekā pārējām. Turklāt arī dabas aizsardzība nevar aprobežoties tikai ar rūpēm par augiem un dzīvniekiem (biotiskajiem jeb dzīvās dabas faktoriem), vienlīdz jā rūpējas arī ģeoloģiskajiem, hidroloģiskajiem u.tml. apstākļiem (abiotiskajiem jeb nedzīvās dabas faktoriem).

UNESCO programmas "Cilvēks un biosfēra" (Man and Biosphere) pamatdokumentā (Statutory Framework) ir noteikti trīs biosfēras rezervātu pamatzdevumi:

1. AIZSARDZĪBA – saglabāt ainavu, ekosistēmu, sugu un ģenētiskās daudzveidību;
2. ATTĪSTĪBA – veicināt sociāli, kulturāli un ekoloģiski ilgtspējīgu ekonomisko un sociālo attīstību;
3. ORGANIZATORISKS ATBALSTS – vietējā, reģionālā, nacionālā un globālā mērogā atbalstīt demonstrācijas (parauga) projektus, vides izglītību, pētniecības darbu un monitoringu, kas saistīts ar dabas aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības jautājumiem.

Kā starptautiskas nozīmes aizsargājama teritorija ZBR ietilpst kopš divdesmitā gadsimta septiņdesmitajiem gadiem veidotā globālā biosfēras rezervātu tīklā. Tāpēc tā zonējumu un zonu funkcijas nosaka ne vien Latvijas tiesību akti, bet arī biosfēras rezervātu specifiskie



uzdevumi. Cilvēka darbības neskartajās vai maz pārveidotajās dabas liegumu zonās, kur sastopami aizsargājamie un apdraudētie biotopi un sugas, aizliegta saimnieciskā darbība, kas traucē ekosistēmu dabisko attīstību. Dažas darbības – piemēram, ceļu rekonstrukcija, izziņas, atpūtas un tūrisma infrastruktūras objektu ierīkošana ir iespējama, ja tās atļauj teritorijas administrācija. Ainavu aizsardzības zonās jāsaglabā ainavu dabiskā struktūra un veidols, turklāt tās kalpo arī kā aizsargjoslas ap dabas lieguma zonām, nošķirot cilvēka intensīvi apsaimniekotās platības no neskartajām. Ainavu aizsardzības zonās ir atļauta arī saimnieciskā darbība - lielākoties tāda, kas būtiski neietekmē dabu un ainavu. Intensīvi apstrādātas platības, pilsētas un apdzīvotas vietas, atrodas neitrālajā zonā, kur saimnieciskā darbība pakļaujas vispārīgajai likumdošanai.

Dabas liegumu, ainavu aizsardzības un neitrālās zonas ir izveidotas arī nacionālajos parkos. Ar likumu noteiktie nosacījumi gan šajās, gan ZBR teritorijas attiecīgajās zonās ir tādi paši. Tomēr biosfēras rezervātā šīs zonas ir plašākas, turklāt ainavu aizsardzības un neitrālajā zonā cilvēks ir nevis traucēklis vai nevēlams svešķermenis, bet gan būtisks sistēmas elements. Biosfēras rezervātam teritorijas plašums un cilvēka klātbūtne nepieciešama vairāku iemeslu dēļ. Pirmkārt, lai ekosistēma spētu uzturēt augsnes auglību, regulēt hidroloģisko režīmu, absorbēt ūdens un gaisa piesārņojumu to dabiskajās nevis cilvēku ierobežotajās izplatības robežās. Citiem vārdiem sakot – nodrošināt sugām un biotopiem labvēlīgus apstākļus. Otrkārt, lai pētītu un salīdzinātu cilvēka maz pārveidotās (dabas liegumu) un antropogēnai ietekmei pakļautās (ainavu aizsardzības un neitrālās) zonas, konstatētu un prognozētu pārmaiņu tendences. Treškārt, lai saglabātu tradicionālos saimniekošanas paņēmienus (kas ir videi draudzīgi), pētītu un izmēģinātu jaunus - ilgtspējīgus – saimnieciskās darbības veidus un izplatītu veiksmīgo pieredzi iespējami plašāk. Ceturtkārt, lai praksē, saskaroties ar dažādu interešu sadursmēm, kopīgi ar visām iesaistītajām pusēm meklētu risinājumus. Respektīvi – lai vienā teritorijā mācītos saskaņot dabas aizsardzības vajadzības ar cilvēku saimnieciskajām vēlmēm un uzturēt vidi ne vien aizliedzot, bet mēģinot atrast sadarbības mehānismus, kas varētu noderēt arī citviet.

ZBR no citām aizsargājamām teritorijām atšķiras arī ar to, ka neviens zemes īpašums neatrodas administrācijas pārvaldībā. Nacionālajos parkos un dabas rezervātos visstingrāk aizsargājamās platības ir valsts īpašumā un ierakstāmas Zemesgrāmatā uz Vides ministrijas vārda. Šo teritoriju administrācijas pārvalda šīs zemes. Turpretī biosfēras rezervāta uzdevumu sekmīga izpilde ir tieši atkarīga no iedzīvotāju – zemes īpašnieku un lietotāju - izpratnes un atbalsta, un administrācijas izglītojošais un skaidrojošais darbs kļūst vēl jo nozīmīgāks.

Kā jau minēts, nacionālajos un dabas parkos, kā arī dabas rezervātos izveidotais zonējums nodrošina nepieciešamo aizsardzības režīmu. ZBR ainavu aizsardzības un neitrālajā zonā kā salas ir izvietotas mazākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - divdesmit četri dabas liegumi un viens dabas parks. Tie gandrīz visi atzīti par Eiropas nozīmes jeb Natura 2000 aizsargājamām teritorijām. ZBRa uzrauga un kontrolē šīs daudzās teritorijas, rūpējas par to dažādajām aizsardzības vajadzībām un apsaimniekošanu. Tādējādi ievērojami pieaug administrācijas darba apjoms. Piemēram, nepietiek ar vienu dabas aizsardzības plānu visai ZBR teritorijai, šādi plāni nepieciešami katram atsevišķajam dabas liegumam un dabas parkam.

Plašā teritorija un daudzveidīgie uzdevumi nosaka to, ka ZBRa nākas strādāt un sadarboties ar ļoti daudziem – vairāk nekā četrdesmit vietējām un triju rajonu pašvaldībām, Rīgas un Vidzemes reģionu attīstības padomēm un aģentūrām, daudzām valsts iestādēm, nacionālā un vietējā mērogā strādājošām nevalstiskajām organizācijām, uzņēmējiem, iedzīvotājiem, tūkstošiem tūristu un atpūtnieku. Katrai no šīm grupām ir atšķirīgas intereses



un priekšstati par to, kā rezervāta teritorijai vajadzētu attīstīties. Turklāt atsevišķus ZBRa uzdevumus, jo īpaši ilgtspējīgas attīstības jomā, nav iespējams īstenot, ja darbā neiesaistās arī citas interešu grupas. Jāņem vērā arī kolēģi no biosfēras rezervātiem citās valstīs, starptautisku projektu partneri, UNESCO MAB programma. ZBRa ir atvērta sadarbībai ar jebkurām citām iestādēm un organizācijām, kas atbalsta tos pašus mērķus. Rezervāta teritorijā tā ieņem koordinējošo lomu attiecībā uz darbiem ilgtspējīgas attīstības jomā, veicinot attiecīgu sabiedrisko kustību attīstību. Rezervāta teritorija sakrīt arī ar daļu no Valmieras reģionālās vides pārvaldes pārraudzībā esošās teritorijas. Daži abu iestāžu uzdevumi ir līdzīgi un tiek atbilstoši koordinēti, lai nepieļautu funkciju dublēšanos.

ZBR dabisko un cilvēka maz ietekmēto teritoriju ir nedaudz vairāk nekā cilvēka izmantoto – meži klāj vairāk nekā 50 % rezervāta teritorijas, purvi, mitrāji un iekšzemes ūdeņi aizņem ap 10%. Mežu vairāk ir Igaunijas pierobežā, virziena uz dienvidiem to masīvi kļūst mazāki un sadrumstalotāki, palielinās lauksaimnieciski izmantojamo zemju platības. Reljefs ir samērā līdzens, klimats - mērens, to ietekmē Rīgas līča tuvums no vienas puses un Vidzemes centrālā augstiene no otras puses.

Vidzemes plānošanas reģionam, kurā ietilpst Valkas un Valmieras rajoni, ir izstrādāta teritorijas plānojuma otrā redakcija. Turpinās darbs pie Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojuma, kurā ietilpst Limbažu rajons. Teritorijas plānojums ir izstrādājušas arī Limbažu un Valkas rajona pašvaldības. Vietējā līmenī ir izstrādāti un apstiprināti 20 pašvaldību teritoriju plānojumi. Pārējām rezervātā ietilpstošajām pašvaldībām tie ir izstrādes stadijā.

Biosfēras rezervāta teritorijā ir ap 76 000 iedzīvotāju, lielākā daļa no tiem dzīvo pilsētās un ciemos. ZBR teritorijā atrodas deviņas pilsētas: Ainaži, Aloja, Limbaži, Mazsalaca, Rūjiena, Salacgrīva, Staicele, Seda un Valka, kurās dzīvo ap 40% rezervāta iedzīvotāju. Iedzīvotāju blīvums ir samērā neliels un svārstās no 12 līdz 17 iedzīvotājiem uz 1 km² (valstī vidēji - 36 iedz. uz 1 km²).

Tūristus visvairāk piesaista Salacas upes ieleja, dabas parks “Skaņaiskalns” un Burtnieku ezers. Makšķerēšana koncentrējas Salacas upes lejtecē un Burtnieku ezerā, rūpnieciskā zveja – Burtnieku ezerā, Salacas upē un jūras piekrastē.

1.3. Izmaiņas iestādes darbībā pārskata gada laikā

Kā iestādes darba prioritāte aizvadītajā gadā tika izvirzīta paredzēto un ar Vides ministriju saskaņoto galveno darbu kvalitatīvai veikšanai.

Veiksmīgi turpinājās Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības programmas un Pasaules Vides fonda finansēta projekta “Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā” (UNDP/GEF projekts) realizācija. Tā mērķu īstenošanas gaitā tiek apkopota un papildināta administrācijai lēmumu pieņemšanai nepieciešamā informācija, veikts būtisku ZBRa darba instrumentu (monitorings, plānošana, izglītība u.c.) izvērtējums, stratēģiska plānošana un notiek paredzamo darbību īstenošana.

Sevišķi akcentējama ZBR ainavu ekoloģiskā plāna (AEP) nozīme ZBR tālāko prioritāro teritoriju precizēšanā. Viens no risinājumiem līdzsvarotai attīstībai, kuru izmanto daudzās valstīs, piemēram, ASV, Kanādā, Lielbritānijā un Somijā, ir ainavu ekoloģiskā plānošana, kas vienlaikus ņem vērā teritorijas attīstības vajadzības un dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanas nodrošināšanu.



Ainavu ekoloģiskā plānošana ir daudz sarežģītāks uzdevums par tagadējo tradicionālo pieeju dabas aizsardzībā vai teritorijas plānošanā. Plānošanas mērķis ir vienoti skatīt visas teritorijas vērtības – dabu, kultūrvēsturi, sociālo un ekonomisko attīstību. Ja pašreizējā dabas aizsardzība vairāk vērsta uz konkrētas sugas vai biotopu aizsardzību tā atrašanās vietā, mēģinot saglabāt vai atjaunot konkrētai sugai vai biotopam nepieciešamos vides apstākļus, tad ainavu ekoloģiskajā plānošanā ir jāņem vērā vides apstākļi ne tikai konkrētās sugas atrašanās vietā, bet arī blakus teritorijā. Būvējot ainavu ekoloģiskais plāns paredz zemes izmantošanas veidu telpā un laikā, lai pēc 20 līdz 50 gadiem sasniegtu ideālu ainavu. Piemēram, saglabājot mazā ērgļa ligzdošanas vietu, bet nesaglabājot apkārtnē esošo mozaīkveida ainavu – lauksaimniecības zemes un mežus - mazais ērglis zaudē barošanās apstākļus un ir spiests pārcelties uz citu vietu. Tradicionālā teritorijas plānošana maz ņem vērā dabas vides priekšnosacījumus. Daudzos gadījumos tieši cilvēku saimnieciskā darbība nodrošina kādas vietas bioloģiskās daudzveidības vai kultūrvēsturiskās vērtības saglabāšanu, piemēram, palieņu pļavas ir jāpļauj, parki pareizi jāapsaimnieko.

Pirmais AEP plašākai teritorijai Latvijā ir izstrādāts ZBR 2007. gadā. Plāna izstrādes gaitā zinātnieki un eksperti apkopoja un izvērtēja informāciju par esošām un nākotnē bioloģiski daudzveidības ziņā nozīmīgām vietām, veica rezervāta teritorijas ainavu estētisko vērtējumu, nosakot estētiski vērtīgās ainavas, apzināja, vērtēja un kartēja kultūrvēsturiskos objektus (muižas, pilskalnus, senkapus u.c.).

Īpaša vērtība veltīta teritorijas pašreizējās izmantošanas un attīstības iespēju analīzei. Balstoties uz šādu no dažādiem aspektiem – sociālā, vēsturiskā, ekonomiskā, bioloģiskā – veiktu analīzi, ir izceltas bioloģiski vērtīgas ainavas, kurām speciālisti izstrādāja priekšlikumus teritorijas izmantošanā un apsaimniekošanā. Tas nozīmē, ka bioloģiski vērtīgajām ainavām ir izstrādāti konkrēti apsaimniekošanas ieteikumi – kā plānot cirsma, kur iespējams audzēt enerģētiskās kultūras, kur atjaunot mežu vai atklātu ainavu. Ainavu ekoloģiskais plāns noteikti nav vērsts uz jaunu dabas liegumu izveidi, kuros jebkura saimnieciskā darbība ir aizliegta – plāna mērķis ir parādīt vēlamās darbības, kas nodrošina gan ekonomisko darbību, gan dzīvnieku, augu vai kukaiņu sugām piemērotus apstākļus nākotnē.

Savukārt, balstoties uz kultūrvēsturisko objektu atrašanās vietām un ainavas estētisko kvalitāti, ir apzinātas kultūrvēsturiski vērtīgākās ainavas. Kultūrvēsturisko ainavu apsaimniekošanā kā prioritāte ir izvirzītas vizuāli vērtīgo atklāto skatu un kultūrvēsturisko objektu kompleksu saglabāšana un atjaunošana. Tas ir svarīgs priekšnoteikums tūrisma attīstībai.

ZRB ainavu ekoloģiskais plāns ietver arī rekomendācijas tādu pasākumu realizācijai kā, piemēram, vēju generatoru uzstādīšana, biomasas plantāciju ierīkošana, derīgo izrakteņu ieguve, tūrisma un rekreācijas attīstība, sadzīves piesārņojuma noplūdes uz Burtnieku ezeru samazināšana. Plāns paredz ainavas daudzfunkcionālu izmantošanu.

Pašreiz ainavu ekoloģiskajam plānam nav likuma spēka, bet to ņems vērā, izstrādājot jauno ZBR zonējumu un, cerams, nākotnē izstrādājot vai revidējot pagastu un reģionu teritorijas plānojumus. Taču Latvija ir akceptējusi Eiropas Savienības “Ainavu konvenciju”, un ZBR uzkrātā pieredze varētu būt neatsverams ieguldījums šīs konvencijas nostādņu īstenošanā visā valstī.

Pārskata informācija par AEP ir atrodama arī ZBR interneta mājas lapā: <http://www.biosfera.gov.lv/lv/node/421>



2007. gadā noslēdzās BSR INTERREG IIIA un IIIB programmu projekti: „Piekrastes ilgtspējība kā izaicinājums” (Coastal Sustainability as a Challenge) un „Ziemeļlivonijas piekrastes reģiona iniciatīva pārrobežu sociāli-ekonomiskajai attīstībai” (Tuned management and monitoring of the transboundary protected areas in North-Livonia as a support for local development (WETLIVONIA)).

Pastiprināta vērība tika pievērsta Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju Natura 2000 tīkla darbības sekmēšanai Ziemeļvidzemē un dabas aizsardzības plānu izstrādei šajās teritorijās.

Līdztekus plānu izstrādei ZBR teritorijā veikti arī konkrēti pasākumi īpaši nozīmīgu dabas teritoriju restaurācijas darbi. Par biotopu sauc samērā viendabīgu platību, kas piemērota kādu konkrētu augu, dzīvnieku vai sēņu sugu pastāvēšanai. Piemēram, pļava, purvs un grava ir biotopi. Tie iekļauj sevī nepieciešamību pēc īpašām barošanās, vairošanās, nakšņošanas, ziemošanas un atpūtas vietām. Tas ir pilnā mērā pielīdzināms minimālajām cilvēka dzīves prasībām: mums vajag vietu, kur dzīvot, radīt un audzināt bērnus, kā arī platības, kur izaudzēt sev barību. Vairums sugas ir ļoti specializējušās un var izdzīvot tikai vienā biotopā – noteiktu apstākļu kopumā.

Protams, mūsdienās cilvēka vēlmes ir augušas, un daudzas sabiedrības ir ļoti attālinājušās no izdzīvošanas minimuma, kas valda dabā. Tomēr arvien nozīmīgāka mūsu dzīves kvalitātei kļūst dabas vide, tā, piemēram, Eiropas Savienībā par vienu no oficiālajiem cilvēka dzīves kvalitātes indikatoriem uzskata lauku putnu daudzveidību.

Daudzos gadījumos vislabākie biotopi dzīvniekiem un augiem ir tie, kuros cilvēka ietekme ir bijusi vismazākā – neskartos purvos un mežos, mazpārveidotās upju ielejās un ezeru krastos. Tādās vietās pilnīgi pietiek ar to, ka turpmāka būtiska teritorijas pārveide ir novērsta, bet to var izmantot cilvēka rekreācijas un izglītības vajadzībām. Taču ir vairāki biotopu veidi, kurus cilvēks ir stipri ietekmējis, turklāt tie cietuši no dažādām straujām cilvēka darbības maiņām, kas norisinājušās ne tikai kādā konkrētā vietā, bet gan visā Latvijā vai pat plašākā reģionā. Tas noved pie vienlaicīgas viena biotopa izzušanas.

ZBR, tāpat kā citur Latvijā, ļoti cietušas palieņu pļavas, kuru eksistence ir atkarīga no ikgadējiem pavasara plūdiem. PSRS periodā tās nosusināja, lai būtu iespējams iegūt sienu, bet kopš Latvijas neatkarības 1991. gadā pļavas bija pamestas aizaugšanai. Rezultātā daudzas augu un dzīvnieku sugas piemeklēja krīze, bet viena putnu suga – ķikuts – ieguva pasaulē apdraudētās sugas statusu. Valdīja uzskats, ka šis putns Latvijā vairs neligzdo.

Laika posmā no 2004. līdz 2007. gadam ar ZBR administrācijas atbalstu ir restaurēti vairāk kā 370 ha Burtnieku ezera palieņu pļavu, kā arī pļavas Rūjas un Sedas palienēs, veicot krūmu izciršanu un pirmreizējo pļaušanu. Darbus veica zemju īpašnieki, iesaistot vietējos iedzīvotājus. Turpmāka pļavu uzturēšana būs iespējama, izmantojot Eiropas Savienības Agrovīdes maksājumus. Lai gan globālus secinājumus izdarīt ir pārāgri, novērojumi restaurētajās pļavu platībās jau tagad rāda tādu apdraudēto putnu sugu kā ķikuts un grieze skaita pieaugumu.

Jau labu laiku Salacas apkārtnes iedzīvotāji, makšķernieki un laivotāji ir nobažījušies par straujo Salacas aizaugšanu un zivju skaita samazināšanos tajā. Lai arī pēdējo 15 gadu laikā sadzīves un lopkopības notekūdeņu ieplūšana būtiski samazināta, tomēr upes ūdeņu aizaugšana ir turpinājusies, kas ir izraisījusi lašviedīgo zivju, kā arī nēģu, nārsta biotopa (oļu-akmeņu grunts) platības samazināšanos. Tāpēc 2006. un 2007. gadā Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrācija piesaistīja līdzekļus, lai veiktu vairāk kā 20 ha upes grunts rekultivāciju Salacas lejtecē. Ir izmēģinātas dažādas metodes: rekultivācija ar traktoru,



pļaušana ar rokām un ravēšana ar rokām. Lai arī lašu mazuļu uzskaites jau 2007. gadā uzrādīja skaita pieaugumu, ir skaidrs, ka šie darbi nākotnē būtu jādara regulāri, lai panāktu ilglaicīgu efektu. Būtu nepieciešama upei pieguļošo zemes īpašnieku plašāka sadarbība, lai katrs ik gadu attīrītu savu upes piekrastes posmu, veidojot labāku pieeju upei, kā arī vienlaikus gūstot kopēju labumu.

Salacas ūdens kvalitāte ir cieši saistīta ar Burtnieku ezeru. 2005., 2006. un 2007. gada vasaras sezonās ZBR administrācija organizēja virsūdens veģetācijas pļaušanu ezera dabas daudzveidībai nozīmīgākajā piekrastes daļā un ietekošo upju - Rūjas, Sedas un Briedes – grīvās, kā arī Salacas iztekas rajonā ar nolūku uzlabot ūdens apriti ezerā, lai novērstu aļģu savairošanos. Taču arī šajā darbā nepieciešama regularitāte, kas iespējama, apvienojot pašvaldību un dažādu ieinteresēto grupu – makšķernieku, zvejnieku un mednieku – spēkus.



2. IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Pārskata gada galvenās prioritātes un informācija par to īstenošanu

ZBRa nozīmīgākās prioritātes saskaņā ar 2007. gadā izstrādāto iestādes stratēģiju bija:

- apzināt, saglabāt, atjaunot un kontrolēt dabas un kultūrvēsturiskās vērtības;
- koordinēt un sekmēt efektīvu ilgtspējīgu attīstību;
- informēt sabiedrību, veikt tās izglītošanu;
- īstenot minēto procesu atbalsta funkcijas.

Šo prioritāšu realizēšanā kā svarīgākās minamas sekojošās darbības:

1. Dabas inspekcijas darbību veikšana.

2007. gadā turpinājās inspekcijas darbs Rīgas jūras līča aizsargjoslā, ZBR ĪADT, dalība zivju resursu aizsardzības kontrolē, akcijā „Dzīvais ūdens” sadarbībā ar JIŪP, SIA “Salackrasts”, Zemessardzi, pašvaldībām. Pateicoties LVAF finansējumam tika piesaistīti papildus 4 sabiedriskie vides inspektori (3 sabiedriskie vides inspektori ZBR administrācijas vadībā jau vairākus gadus sekmīgi strādā Limbažu rajonā), lai varētu uzsākt pastiprināt Burtnieku ezera un tam pieguļošo ūdenstilpju zivju resursu izmantošanas kontroli.

Turpinās sadarbība ar Valmieras rajona padomi, Burtnieku novada domi, Burtnieku pagasta padomi, un jaunizveidoto Burtnieku ezera pārvaldi ezera.

- #### 2. Atzinumu, saskaņojumu sniegšana par pašvaldību plānojumiem, meža apsaimniekošanas plāniem, zemes transformāciju u.c.. Ievērojot būtisku saskaņojamo darbību apjoma pieaugumu - ZBR administrācijas izsniegto administratīvo aktu un atzinumu skaits pieaudzis par 214 salīdzinājumā ar 2005. gadu (kopskaitā 652 saskaņojumi 2006. gadā) - pastiprināta uzmanība tika veltīta savlaicīgai un kvalitatīvai šo dokumentu sagatavošanai;
- #### 3. Izstrādāts un apstiprināts dabas aizsardzības plāns dabas liegumam „Karateri”.
- #### 4. Pabeigta ZBRa darbības stratēģijas izstrāde.
- #### 5. Sabiedriskā monitoringa programmas darbības nodrošināšana.

Sabiedriskais monitoringa ir brīvprātīga dabas norišu novērošanas programma. Sadarbībā ar zinātniekiem notiek precīzu novērojumu instrukciju izstrāde. Saskaņā ar tām cilvēki veic savus novērojumus un iesūta apkopošanai, un tā vairāku gadu gaitā ZBR iegūst plašas un ticamas ziņas par norisēm dabā. Monitoringa mērķis ir konstatēt dabā notiekošās izmaiņas, tāpēc katru gadu novērojumi notiek vienās un tajās pašās vietās. ZBR pirmais Latvijā izveidoja sabiedriskā monitoringa sistēmu – 2005. gadā zinātnieki uzsāka darbu pie novērojumu metodikas un palīglīdzekļu izstrādes, kā arī novērotāju apmācības.

Sabiedriskā monitoringa programmas ietvaros notiek iedzīvotāju aptaujas, mācību semināri, lauka darba nodarbības, novērošana. Ir izveidota sabiedriskā monitoringa programmas atbalsta grupa – katrā no ZBR teritorijā esošajām pašvaldībām ir viens šīs programmas koordinators.



Iesaistīšanās sabiedriskā monitoringa programmā dod reālu labumu gan dabai, gan cilvēkiem, veicinot izpratni vides jautājumos. Piemēram, Sēļos monitoringa programmas dalībniekiem izdevās pierādīt, ka nociršanai nolemtā koku aleja ir jāsaglabā.

2007. gadā 246 cilvēki snieguši 789 zinātniski strukturētu informāciju par 18 novērojumu jomām, notikuši 22 mācību semināri un izveidota ZBR sabiedriskā monitoringa rokasgrāmata. Drukātā veidā tā pieejama katrā ZBR teritorijas bibliotēkā un skolā. Ar rokasgrāmatas elektronisko versiju ikviens interesents var iepazīties ZBR mājas lapā (<http://www.biosfera.gov.lv/lv/node/293>).

Sabiedriskā monitoringa aktīvākie dalībnieki:

- Valmieras rajonā aktīvi darbojas Antons Naglis, kurš apzina bebru mītnes un to dzīvesveidu Mazsalacas apkārtnē. Pieredzējušais mednieks secina, ka bebru ir par daudz, bet dažreiz, pateicoties šiem bebru dambjiem, meža dzīvniekiem sausajās vasarās ir ūdens tilpnes, kurās var veldzēt slāpes.
 - Anda Rubiņa ir nopietni pievērsusies latvāņu platību uzskaitēi Ramatas pagastā, iesaistot šajā darbā gan vietējos mežiniekus, gan lauku atbalsta dienesta darbiniekus. A. Rubiņa vēro arī balto stārķu ligzdošanas sekmes un ir pārliecināta, ka balto stārķu mazuļu izdzīvošanu ietekmē barības daudzums, jo, ja ir padevusies sausa vasara, tad mazo stārķēnu skaits ligzdā ir mazāks.
 - Ginta Kalniņa savu māju apkaimē ir atradusi lapkoku praulgrauzi. Šīs vaboles dzīvo piecos vecos, dobumainos kokos netālu no dzīvojamās mājas. Gintai par šiem „kaimiņiem” ir liels prieks, un viņa domā par mikrolieguma izveidi savas mājas apkaimē, tādējādi saglabājot dabas daudzveidību šajā Limbažu rajona dabas stūrītī.
 - Rencēnu pamatskolas bērni skolotājas Ineses Birzkopes vadībā ir vērojuši un uzskaitījuši balto stārķu ligzdas un ligzdošanas sekmes.
 - Jeru pamatskolas skolēni un skolotāji Jura Alpa vadībā vēro gan krasta čurkstu kolonijas Salacas krastos, gan alejas un dižkokus, gan bebru dambjus Sedas upē. Ir izpētīta arī gaisa kvalitāte ar bioindikācijas metodi Jeru pagastā. To paveica Santija Treija, uzrakstot arī zinātnisko darbu par šo tēmu.
 - Aktīvi ir Baumaņa Kārļa vārdā nosauktās Viļķenes pamatskolas skolēni un skolotāji, kas jau trešo gadu vēro alejas, latvāņus, spāres, gājputnus u.c. dabas norises.
 - Sabiedriskā monitoringa programmas novērojumu datus skolēni izmanto projekta nedēļas aktivitātēs, jo, pamatojoties uz saviem novērojumiem par attiecīgo jomu metodiskajiem materiāliem, viņi raksta gan vietējas nozīmes projektus, gan zinātniskos darbus, ar kuriem startē rajona un republikas līmenī. Piemēram, Jānis Ludriksons ir uzrakstījis zinātnisko darbu par ūdens kvalitāti Salacas upē pie Mazsalacas.
6. Dalība bijušās Staiceles papīrfabrikas dambja atlieku nojaukšanas sagatavošanā.
7. Mazo grantu un alternatīvās ekonomikas demonstrācijas projektu īstenošana. Sadarbībā ar UNDP/GEF projektu 2007. gadā mazo grantu programmā tika pabeigti septiņi 2006. gadā iesāktie projekti par summu 25 730 USD. 2007. gadā



bija apstiprināts 21 projekta pieteikums par summu 63 817 USD. To īstenošana turpināsies arī 2008. gadā.

Mazo grantu jeb vienreizējās neatmaksājamās finansēšanas programmu izveidoja 2005. gadā, lai veicinātu bioloģisko daudzveidību saudzējošu saimniecisko darbību ZBR, vienlaicīgi veicinot teritorijas līdzsvarotu ekonomisko attīstību.

Programmas uzdevumi ir sekmēt:

- videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešanu;
- ekotūrisma attīstību reģionā;
- videi draudzīgas lauksaimniecības, mežsaimniecības un citu saimniecisko darbību attīstību ZBR teritorijā.

Mazo grantu programma savā darbībā līdz šim ir atbalstījusi 28 saimniecības – 14 Limbažu rajonā, 8 Valmieras rajonā un 6 Valkas rajonā. Kopējais budžets ir aptuveni 100 000 ASV dolāru. Programmā atbalstīti ļoti daudzveidīgi projekti: dažas saimniecības atjauno aizaugušās pļavas un iegādājas gaļas lopus ganāmpulku paplašināšanai, citas stāda ābeļdārzus, smiltsērkšķus, labiekārto tūrisma apmetnes vietas. Piemēram, saimniecības “Vīksnas” un “Kalnkustuļi” ir nolēmušas godā celt senu arodu – aušanu.

Kādam var rasties jautājums, kāds aušanai sakars ar bioloģisko daudzveidību? Skaidrojums rodams plašākā skatījumā: audēji savam darbam izmanto vilnas dziju, vilnu iegūst no kaimiņu saimniecības aitām, turklāt vilnu pārstrādā dzijā citā kaimiņu saimniecībā.

Tātad viena saimniecība, kas attīsta aušanu, nodarbina vēl vismaz divu citu saimniecību cilvēkus. Kaimiņiem ir darbs, un pļavas ir tīras no krūmiem. Visas saimniecības, kas ir saņēmušas līdzfinansējumu mazo grantu programmā dod nozīmīgu ieguldījumu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā un reģiona ekonomiskajā attīstībā, jo nodrošina regulārus ienākumus no dabai draudzīgas saimniekošanas.

8. UNDP/GEF projekta eksperti iesaistīti arī demonstrācijas jeb izmēģinājuma projektu īstenošanā. To uzdevums ir pārbaudīt jaunievedumus dažādu biotopu apsaimniekošanā ZBR, lai labākos no tiem ieviestu praksē. Iecerēts īstenot septiņus demonstrācijas pasākumus 2007. gadā tika pabeigti vai no jauna uzsākti šādi:

- otrā stāva un pameža koku izciršana boreālajos mežos;
- priežu izciršana neskartajos augstajos purvos;
- priežu grupu izciršana mežainajās jūrmalas kāpās;
- pļaušana, ganīšana pļavu biotopu uzturēšanai un saglabāšanai;
- parku un aleju atjaunošana, saglabājot bioloģiskajai daudzveidībai svarīgas struktūras.

9. ZBR 2. nevalstisko organizāciju foruma organizēšana;

10. Nacionālo projektu īstenošana (LVAf finansējums): “Dabas aizsardzības plāna izstrāde Natura 2000 teritorijai dabas lieguma zonai “Augstroze””, „Zivju



aizsardzības pasākumi Salacā un Burtnieku ezerā”, „Īpašuma tiesību aprobežojumu reģistrācija Zemesgrāmatā tiem īpašumiem, kas atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā”, ”Dabā ar izpratni”, „Balttour-2007”, „Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta vides informācijas centra būvprojekta izstrāde.

11. Starptautisko projektu īstenošana: UNDP/GEF projekts „Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība ZBR“, LIFE-Nature „Latvijas palieņu pļavu atjaunošana ES prioritāro sugu un biotopu aizsardzībai”, BSR INTERREG IIIB „Piekrastes ilgtspējība kā izaicinājums” (COASTSUST)”, BSR Interreg IIIB programmas projekts „Coastal Sustainability as a Challenge” („Piekrastes ilgtspējība kā izaicinājums” - <http://www.coastsust.net/index.php?lehekuva=1>): BSR Interreg IIIB programme project "Tuned management and monitoring of the transboundary protected areas in North-Livonia as a support for local development"(„Pārrobežu aizsargājamo teritoriju saskaņotas apsaimniekošanas un monitoringa veicināšana Ziemeļu Livonijas teritorijā kā atbalsts vietējai attīstībai”- <http://wetlivonia.north-livonia.org/>).
12. Iepirkumu realizācija un dokumentēšana atbilstoši normatīvajiem aktiem.
13. Konsultāciju sniegšana par vides aizsardzības un apsaimniekošanas jautājumiem. Šīs prioritātes īstenošanā ievērojams ieguldījums ir no ZBRa sadarbības partneru puses. Īpaši pateicoties VIDM institūciju un UNDP/GEF projekta īstenotajām darbībām.
14. Invazīvo sugu apkarošana. ZBR teritorijā izplatījušās vairāk kā 15 svešās jeb invazīvās sugas. Divām no tām - Amerikas signālvezis un Sosnovska latvānis – ir pievērsta īpaša uzmanība.

2007. gadā Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju dome atsaucās ZBR speciālistu ierosinājumam ņemt vērā Zivju resursu aģentūras zinātnisko pētījumu gaitā iegūtos secinājumus un Latvijas vēžu un zivju audzētāju asociācijas pieredzi Latvijai unikālas akcijas īstenošanai – Latvijā ievestās Amerikas signālvēžu sugas izķeršanai Salacas upes lejtecē. Licencēta vēžu ķeršana notika laikā no 1. jūlija līdz 30. septembrim. Kopumā 99 vēžotāji noķēra 7167 signālvēžus. Tā kā vēžu skaits atjaunojas ļoti lēni, ir cerība, ka šāda masveida izķeršana var būtiski samazināt vai pat iznīcināt svešo sugu, lai Salacā neapdraudēts varētu dzīvot Latvijas platspīļu vēzis. Protams, pirms upē varēs atgriezties Latvijas vēžu sugas, paies vēl pāris gadi, bet, ja darīts netiks nekas, agresīvais vēžu slimību pārnēsātais signālvēzis turpinās izplatīties visā Salacas baseinā un citur Latvijā.

Par Sosnovska latvāņu izplatību novērojumus veikuši sabiedriskā monitoringa dalībnieki, un iegūtie dati ir palīdzējuši izstrādāt nacionālo rīcības plānu svešās sugas ierobežošanai. Vienlaikus ZBR administrācija palīdz apzināt veiksmīgākos paņēmienus latvāņu iznīcināšanā, gan rīkojot praktiskus seminārus un apgūstot kaimiņu igauņu pieredzi, gan informējot un izglītojot sabiedrību.



2.2. Budžeta programmu un apakšprogrammu rezultatīvie rādītāji

1. tabula. ZBR administrācijas rezultatīvie rādītāji 2007. gadā

Programmas (apakšprogrammas) kods	Rezultatīvie rādītāji	Gada plāns	Izpilde 12 mēnešos
24.01.03	Dabas aizsardzības institūcijas		
	• vides inspektoru veiktās pārbaudes	90	90
	• dabas taku uzturēšana un jaunu veidošana	2,5 km	2,5 km
	• informatīvie semināri, lekcijas un izglītojošie pasākumi	22	40
	• apsaimniekoti putnu vērošanas torņi	2	2
	Administratīvā spēja:		
	• iestāžu skaits	1	1
	• štata vienību skaits	16	11

2.3. Informācija par pakalpojumiem:

2.3.1. Sniegto pakalpojumu veidi

2. tabula. ZBR administrācijas sniegtie maksas pakalpojumi 2007. gadā

Nr. p.k.	Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu veidi	Mērvienība	Izcenojums Ls
1.	Rakstiska konsultācija	1000 teksta zīmes	10,-
2.	Lekcija bez uzskates līdzekļiem	1 stunda	5 - 10,-
3.	Lekcija ar uzskates līdzekļiem, vides nodarbība, ekskursija	1 stunda	5 - 20,-
4.	Slēdzienu sagatavošana	1 gab.	5 - 30,-
5.1.	Kopēšana: formāts A4	1 lpp	0,05
5.2.	Kopēšana: formāts A3	1 lpp	0,10
6.	Konferenču zāles noma	1 stunda	10,-
7.	Kamīnzāles noma	1 stunda	5,-

2.3.2. Uzlabojumi pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā

Pārskata periodā tiek uzturēts iepriekšējos pārskata periodos izveidotais aprīkojums apmeklētāju pieņemšanas kvalitātes nodrošināšanai, nodrošināta iespēja bez maksas izmantot uzkrātos informatīvos materiālus. Sadarbībā ar Salacgrīvas novada tūrisma informācijas centru un citiem ZBR teritorijā esošajiem tūrisma informācijas centriem ir nodrošināta centra apmeklētāju informēšana par teritorijas dabas objektiem un to izmantošanas iespējām.

Pārskata periodā konferenču telpas ir aktīvi izmantotas vietējiem un vairākiem starptautiskiem (TAIEX, INTERREG, UNDP u.c.) semināriem un konferencēm. Telpas regulāri izmantojusi Salacgrīvas pašvaldība, organizējot atklātās Salacgrīvas pilsētas domes sēdes.



Regulāri tika atjaunota informācija iestādes mājas lapā, sniegta informācija par paredzamajiem pasākumiem ministrijas informatīvajam kalendāram, rajonu un valsts informācijas līdzekļiem.

2.4. Pārskats par iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmām efektīvas darbības nodrošināšanai

2006. gadā izveidotās trīs daļas - attīstības un pētījumu, dabas aizsardzības un finanšu un budžeta, ļauj sekmīgāk organizēt organizācijas darbu un racionālāk izmantot administrācijas rīcībā esošos materiālos un intelektuālos resursus. Arī veiktā kārtējā ierēdņu un darbinieku darbības un tās rezultātu novērtēšana sekmē racionālāku darba organizāciju.

Būtisks atbalsts iestādes funkciju veikšanai bija UNDP/FEF projekta darbinieku ieguldījums kartogrāfisko materiālu sagatavošanā, informācijas sistēmas izveidē, dažādu sabiedrisko norišu sagatavošanā un vadīšanā u.c. darbībās.

Administrācijā tiek ievērots pretkorupcijas pasākumu plāns un ir ZBRa ētikas komisija.

2.5. Veikto pārbaūžu skaits, to veidi

3. tabula. 2007. gadā ZBRa inspektoru veiktās tematiskās pārbaudes dabas un dabas resursu aizsardzībā un izmantošanā.

Nr. p.k.	Pārbaudes	Skaits
1.	Sugu un biotopu, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, mikroliegumu aizsardzības noteikumu ievērošanas pārbaudes	20
2.	Vides normatīvo aktu ievērošanas pārbaudes aizsargjoslās	70
3.	Zvejas un makšķerēšanas noteikumu ievērošanas pārbaudes iekšējos ūdeņos	327

4. tabula. 2007. gadā ZBRa administrācijas sagatavotie atzinumi un saskaņojumi.

Nr. p.k.	Atzinumi un saskaņojumi	Skaits
1.	Mežu apsaimniekošanas plānu saskaņošana	79
2.	Meža un lauksaimniecības zemes transformācijas saskaņošana	26
3.	Koku ciršanas ārpus meža zemes saskaņošana	29
4.	Atzinumu sniegšana par valsts pirmpirkuma tiesību izmantošanu	201
5.	Atzinumu sniegšana Valmieras RVP, pašvaldībām, privātpersonām u.c.	258
6.	Līdzdalība teritoriju plānojumos	31

2.6. Iestādes darbības rezultātā novērsto normatīvo aktu pārkāpumu skaits un to veidi

Regulāro pārbaūžu rezultātā novērsti 22 pārkāpumi. 20 gadījumos tie bija saistīti ar Aizsargjoslu likuma 2. daļas 1. punkta (būvniecība krasta kāpu aizsargjoslā) un 3. daļas 6.



punkta (pārvietošanās ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem krasta kāpu aizsargjoslā un pludmalē ārpus vispārējās lietošanas, uzņēmumu un māju ceļiem, pludmalē, meža un lauksaimniecības zemēs) neievērošanu. Viens gadījums saistībā ar MK noteikumu Nr.91 „Kārtība, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums” neievērošanu - Salacas upes krasta stiprināšana dabas parkā „Salacas ieleja” bez tehniskajiem noteikumiem. Vēl viens gadījums saistībā ar MK noteikumu Nr. 415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” un Nr.619 „Kārtība, kādā lauksaimniecībā izmantojamo zemi transformē par lauksaimniecībā neizmantojamu zemi un izsniedz zemes transformācijas atļaujas” neievērošanu - lauksaimniecības zemju transformāciju.

2.7. Veiktie klientu informēšanas un konsultēšanas pasākumi, kas saistīti ar normatīvo aktu normu satura izskaidrošanu

2007. gadā sniegtas 135 individuālas dažāda rakstura konsultācijas zemju īpašniekiem, pašvaldībām un dažādām valsts un nevalstiskām institūcijām par vides aizsardzības un teritorijas ilgtspējīgas attīstības jautājumiem.

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības un apsaimniekošanas plānu izstrādes sapulcēs un sabiedriskajās apspriešanās tiek sniegta informācija par pastāvošajiem ierobežojumiem un iespējām saimnieciskajā darbībā attiecīgajās teritorijās.

2.8. Faktori, kas ietekmējuši normatīvo aktu ievērošanu regulējamajā vidē

Regulārās pārbaudes un apsekojumi, informācija par konstatētajiem pārkāpumiem un piemērotajiem sodiem zemju īpašniekus un apsaimniekotājus attur no normatīvo aktu pārkāpšanas. Būtiska nozīme ir profilaktiskajam darbam ar sabiedrību un zemju īpašniekiem, sniedzot dažāda veida konsultācijas un veicot izskaidrošanas darbu par dabas vērtībām un to pareizu apsaimniekošanu, kā arī atbilstošo tiesību aktu prasībām.

Uzsākta sadarbības līgumu slēgšana ar pašvaldībām par ĪADT robežu apzīmējošo informatīvo zīmju izvietojumu un uzturēšanu. Noslēgts līgums ar Mazsalacas pašvaldību un sagatavoti līgumi ar Ainažu, Liepupes, Viļķenes un Pāles pašvaldībām.

2.9. Par normatīvo aktu prasību pārkāpumiem piemērotās sankcijas, administratīvo pārkāpumu lietās uzliktie naudas sodi un pārsūdzētie lēmumi

Administratīvo pārkāpumu lietās uzlikti naudas sodi kopsummā par 1030 Ls. Neviens lēmums nav pārsūdzēts.

5. tabula. 2007. gadā ZBRa ierosinātās administratīvo pārkāpumu lietas.

Nr.	Pārkāpuma raksturs	Pārkāpumu skaits	Naudas soda summa
1.	Nobraukšana no koplietošanas ceļa kāpu zonā.	19	380,00 Ls



2.	Ēkas rekonstruēšana bez tehniskajiem noteikumiem Rīgas jūras līča Aizsargjoslā.	1	200,00 Ls
3.	85.p.3.daļa Salacas krasta stiprināšana bez tehniskajiem noteikumiem.	1	200,00 Ls
4.	lauksaimniecības zemes transformācija pie Karateriem.	1	250,00 Ls

2.10. Iestādes prognozes par regulējamās vides attīstības dinamiku

Ievērojot līdzšinējās attīstības tendences, ir konstatējams jau tagad un arī turpmāk prognozējams būtisks dažāda rakstura saskaņojumu un atzinumu skaita pieaugums, kas saistāms ar dažādām saimnieciska rakstura aktivitātēm, t.sk. galvenokārt būvniecību un derīgo izrakteņu ieguvī, kā arī lauksaimniecībā un mežsaimniecībā izmantojamo zemju transformāciju un nekustamo īpašumu tirgu. Teritoriāli minētās aktivitātes vairāk ir saistāmas ar Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslu, Salacgrīvas pilsētu ar lauku teritoriju, Liepupes un Limbažu pagastiem, kā arī Burtnieku ezera apkārtni. Aktīvu darbību veic AS „Latvijas valsts meži” saistībā ar meža ceļu rekonstrukciju un būvniecību un meliorācijas sistēmu rekonstrukciju. Minēto aktivitāšu iespējamībai konkrētajās vietās ir jāveic to papildus izvērtējums saistībā ar ZBR ainavu ekoloģiskā plāna nostādnēm un to ieviešanu. Arī attiecīgo normatīvo aktu pilnveidošana, kas paredz lielāku ZBR administrācijas iesaisti to izpildē, nozīmē jaunus uzdevumus. Minētā dinamika prasīs papildus darba un finanšu resursus ZBRa tās funkciju veikšanai.

2007. gadā stājušies spēkā noteikumi par neapzinīgo autovadītāju sodīšanu bez viņu klātbūtnes. Šāda prakse, kas jau ilgāku laiku notiek daudzās Latvijas pilsētās, varētu sekmēt pārkāpumu skaita samazināšanos.

Prognozējama lielāka vietējo pašvaldību ieinteresētība un atbalsts to teritoriju uzraudzībā un kontrolē, īpaši Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā.



3. BUDŽETA INFORMĀCIJA

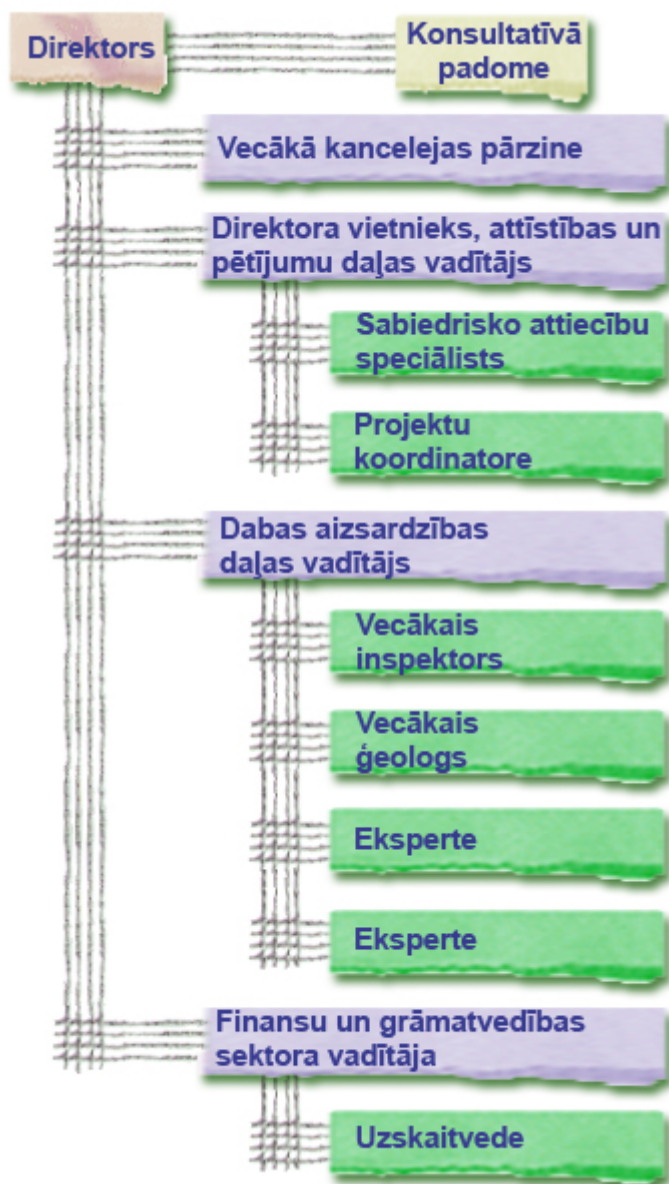
5. tabula. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (latos)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	2006. gadā (faktiskā izpilde)	2007. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	227251	577124	546365
1.1.	• dotācijas	221984	519217	519217
1.2.	• maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	1436	3100	1738
1.3.	• ārvalstu finanšu palīdzība	3831	54807	25410
2.	Izdevumi (kopā)	227204	577124	535206
2.1.	• uzturēšanas izdevumi (kopā)	166568	335352	303184
2.1.1.	• subsīdijas un dotācijas, tai skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās	0	0	0
2.1.2.	• pārējie uzturēšanas izdevumi	166568	335352	303184
2.2.	• izdevumi kapitālieguldījumiem	60636	241772	232022



4. PERSONĀLS

2007. gadā ZBRa pavisam bija 12 amata vietas. Četri speciālisti ieņem ierēdņu amatus.

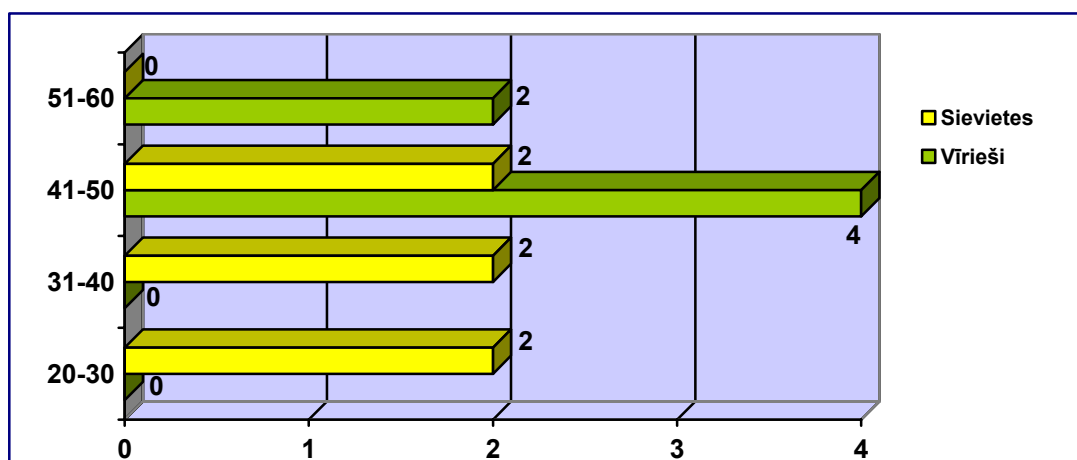


2. attēls. ZBRa struktūra

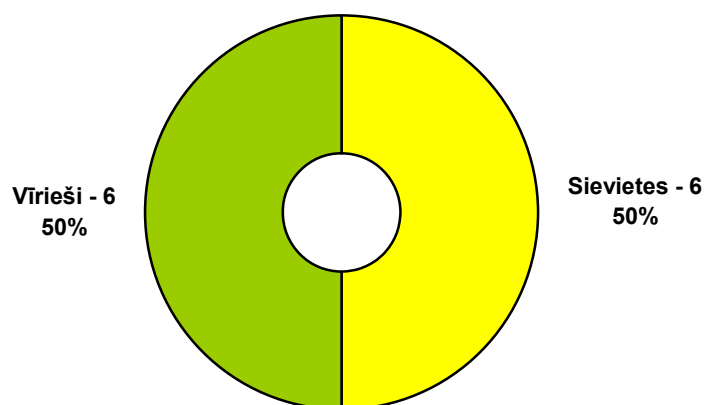
Deviņiem ZBRa darbiniekiem ir augstākā izglītība, četri ir ieguvuši maģistra grādu, četri darbinieki studē, viens studē doktorantūrā.

Lai pie esošajiem personāla resursiem nodrošinātu maksimāli pilnvērtīgu teritorijas pārvaldi, iestādes darbinieki pastāvīgi paaugstina kvalifikāciju gan Latvijā, gan, iespēju robežās, ārpus tās. Konkrētās mācību jomas un temati izriet no darbinieku ikgadējās novērtēšanās iegūtās informācijas. Apzinātās ilgtermiņa tālākizglītības vajadzības ņemtas

vērā arī gatavojot ZBRa izglītības stratēģiju. Latvijā bieži tiek izmantotas gan Vides ministrijas un Valsts ierēdniecības skolas sniegtās iespējas, gan arī apmeklējot citu valsts un nevalstisko institūciju un organizāciju tālākizglītības kursus un programmas.



3. attēls. ZBRa personāla skaita sadalījums pa vecuma grupām 2007. gadā.



4. attēls. ZBRa personāla skaita sadalījums pa dzimuma grupām 2007. gadā.



5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

5.1. Pasākumi, kas veikti sabiedrības informēšanai un izglītošanai

Mēs mīlam to, ko pazīstam, un pazīstam to, par ko esam ieguvuši zināšanas – šī Amerikas indiāņu paruna mūsdienās ilustrē cilvēku mijiedarbību ar dabu. Jo cilvēki būs izglītotāki un vairāk spēs saskatīt dabā ap sevi, jo atbildīgākus lēmumus pieņems.

Izglītība ir ne tikai mācības skolas solā – ZRB administrācijas sniegtās konsultācijas, rīkoto mācību semināri un braucieni, kā arī ierīkotās izziņas takas un citas iniciatīvas ir darbs, kas veltīts katra cilvēka izglītošanai vides jautājumos.

Vides izglītības galvenie virzieni:

- ZRB darbinieki regulāri sadarbojas ar ZRB teritorijas pašvaldībām. Liels sabiedrības izglītošanas darbs notiek īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības un apsaimniekošanas plānu izstrādes laikā, kad ZRB pārstāvji konsultē pašvaldību speciālistus par pastāvošiem ierobežojumiem un iespējām saimnieciskajā darbībā attiecīgajās teritorijās;
- cieša sadarbība ir izveidojusies ar bioloģiskās lauksaimniecības zemniekiem un videi draudzīgā tūrisma uzņēmējiem – dažādu projektu ietvaros viņiem ir bijusi iespēja doties mācību braucienos uz Somiju, Igauniju un Vāciju;
- nozīmīgs sabiedrības informēšanas un izglītošanas darbs ir ZRB darbinieku vadītās vides izziņas nodarbības, ekskursijas un lasītās lekcijas rezervāta apmeklētājiem;
- ilglaicīgs ieguldījums dabas vērtību un tīras vides saglabāšanā ir ES ūdeņu struktūrdirektīvas ieviešana - praktisko semināru ietvaros iedzīvotāji ir ieguvuši pielietojamas zināšanas, kā noteikt ūdens kvalitātes noteikšanu;
- ilggadīgs administrācijas sadarbības partneris ir vides gidi – ZRB darbinieki aktīvi iesaistās jau sertificēto vides gidu kvalifikācijas paaugstināšanā, kā arī jauno vides gidu apmācībā;
- sadarbībā ar Pasaules vides fondu izveidotas praktiskas mācību vietas – lielo zālēdāju paraugprojekts un mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas projekts Naukšēnos, kur katrs var praktiski pārliecināties par videi draudzīgas saimniekošanas iespējām;
- Ziemeļvidzemes dabas skaistumu un kultūrvēstures pieminekļus labāk palīdz iepazīt labiekārtotas dabas takas. To apsaimniekotāji ir gan valsts, gan privātās institūcijas, agn zemju īpašnieki vai apsaimniekotāji. Daudzās ZRB teritorijā esošajās takās ir izvietoti informatīvi stendi, kuru sagatavošanā par pamatu ņemtas ZBR vizuālās identitātes vadlīnijas.
- UNDP/GEF projekta „Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā” ietvaros otro gadu notika multimediju projekts „Dabas koncertzāle”. Dabas koncertzāle ir dabas stāsts mūzikā, dzejā, attēlos un zinātnes faktos: mūzikas un dzejas radīšanu iedvesmo zinātnieku stāsti, savukārt mūzika un zinātnes fakti veido vizuālo stāstījumu – video un fotoattēlus. Kopumā veidojas izrāde, kas norisinās noteiktā vietā un noteiktā laikā, un apkārtnes koki, laika apstākļi, dabas skaņas, dabas laika ritējums piešķir tai



neatkārtojamību. Vides koncertu ideja ir rast jaunus mākslinieciskās izpausmes veidus, kas apvieno mākslu un zinātni. 2007. gada varonis bija čuņčiņš (*Phylloscopus collybita*) – 10 cm liels, kustīgs ļauķītis, viens no Latvijas parastākajiem putniem. Pasākumi notika “Līčos” pie Mazsalacas un 15. jūnijā “Ielīcās” pie Valkas. Ideja īstenojās pateicoties dažādu jomu cilvēku sadarbībai – mākslinieki un zinātnieki varēja īstenot savas idejas pateicoties, SIA VentEko un Latvijas Vides aizsardzības fonda finansējumam. Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts, ANO Attīstības programmas projektu birojs Latvijā un Pasaules vides fonds bija šī pasākuma galvenie balsti abus gadus. 2008. gada sākumā klajā nāks “Čuņčiņa dienas un nakts grāmatas” – koncerta ieraksts CD un DVD formātā kopā ar dzejnieka Pētera Brūvera dzejas grāmatiņu.

Melnais strazds zarā sēž

Un ar vārnām jokus plēš,

Joki pārplīst...

Izbirst zemē

Sīka, spoža sudrabnauda.

Kurš to naudu salasīs,

Kurš to naudu saskaitīs,

Tas jo drīz,

Tas it drīz

Putnu mēli sapratīs!

- Vadīti praktiskie semināri par Eiropas Savienības ūdeņu Struktūrdirektīvas ieviešanu, skaidrojot šī dokumenta nostādnes un vadot praktiskās nodarbības par ūdens kvalitātes noteikšanu. INTERREG Coastsust projekta ietvaros gada laikā notikuši 26 sabiedrību izglītojoši semināri par dažādām ar teritorijas apsaimniekošanu un sabiedriskā monitoringa attīstību saistītām tēmām.
- Vadīti 2 jauno vides gidu mācību semināri, kuros kopumā apmācīti ap 34 cilvēki.
- INTERREG WETLIVONIA projekta ietvaros organizēts starptautisks 2 dienu seminārs par upju rekultivācijas jautājumiem. Tas bija pirmais šāda mēroga un apjoma seminārs Baltijā par šo tēmu. Piedalījās 80 dalībnieki no 5 valstīm (Latvija, Lietuva, Igaunija, Zviedrija, Dānija)
- LVAF finansētā projekta „Interaktīvā izstāde "Dabas un tautu ritmi Salacas krastos”” tapusi izstāde, kuru paredzēts izrādīt ZBR teritorijā.

5.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

ZBRa darbība nav iedomājama bez sadarbības ar visām teritorijas sabiedrības grupām. To ievērojami efektīvāku dara saziņa ar teritorijā izveidotajām nevalstiskajām organizācijām, kā arī valstī un starptautiski atpazīstamām organizācijām kā Pasaules vides fonds, UNESCO, Baltijas vides forums, Latvijas dabas fonds, Burtnieku ezera padome, EUCC, kuru aktivitātēs lielākā vai mazākā mērā saistītas ar Ziemeļvidzemi. Sadarbība izpaužas kopējā



darba plānošanā dabas aizsardzības plānu izstrādes laikā, strādājot pie atsevišķu pašvaldību teritorijas plānojumiem, kā arī īstenojot šajos plānos iestrādātās teritorijas ilgtspējīgas attīstības rīcības.

2007. gada septembrī 10 Biosfēras rezervāta idejas atbalstītāji –vietējie skolotāji, bibliotekāri, zemnieki - piedalījās ZBR INTERREG projekta Coastsust noslēguma seminārā Somijā, kur iepazinās ar Somijas dienvidrietumos esošā arhipelāga salās dzīvojošo iedzīvotāju aktivitātēm dabai draudzīgā saimniekošanā un nodarbinātības dažādošanā. Decembrī tika organizēts otrais nevalstisko organizāciju Forums , kurā piedalījās vairāk nekā 80 dalībnieku no visas teritorijas.

Ar tiešu ZBR atbalstu tika izveidota nevalstiska organizācijas „Svētupes ielejas asociācija”, kura apvieno vietējos zemniekus, lauku viesu māju īpašniekus un vienkārši sabiedriski aktīvus cilvēkus. Izveidotās organizācijas darbības mērķis ir videi draudzīga saimniekošana un ekotūrisma attīstīšana.

5.3. Konsultatīvās padomes darbības rezultāti

Lai nodrošinātu teritorijas vides aizsardzības, sociālās un ekonomiskās attīstības jautājumu saskaņošanu, atbilstoši likumam “Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu” un MK noteikumiem „ZBR konsultatīvās padomes nolikums” ir izveidota Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta konsultatīvā padome 20 cilvēku sastāvā, personālsastāvu apstiprina Vides ministrs.

6. tabula. ZBR konsultatīvās padomes sastāvs.

Nr. p.k.	Padomes loceklis	Pārstāvniecība
1.	Agita Līviņa	Vidzemes augstskola
2.	Aivars Cekuls	Valkas rajona padome
3.	Astra Boķe	VMD Ziemeļvidzemes virsmežniecība
4.	Daina Čakste	NVO pārstāve
5.	Elga Puķulauka	NVO pārstāve
6.	Ginta Zariņa	Valmieras rajona padome
7.	Gunta Lūse	NVO pārstāve
8.	Ilva Zvirgzdiņa	Vides izglītotāju asociācija
9.	Jānis Asaris	VKPAI
10.	Jānis Bakmanis	Limbažu rajona padome
11.	Laila Šica	VAS „LVM”
12.	Maiga Pikšena	VMD Limbažu virsmežniecība
13.	Maija Zālamane	Vidzemes attīstības aģentūra
14.	Oļģerts Nikodemuss	UNESCO programma „Cilvēks un biosfēra”
15.	Raitis Sijāts	Vidzemes tūrisma asociācija
16.	Rolands Auziņš	Dabas aizsardzības pārvalde

17.	Spīdola Lielmane	Rīgas reģiona attīstības pārvalde
18.	Vilmārs Katkovskis	VAS „LVM” Rietumvidzemes mežsaimniecība
19.	Voldemārs Spuņģis	Latvijas dabas fonds
20.	Zenta Špate	Ziemeļvidzemes reģiona lauksaimniecības pārvalde

Konsultatīvās padomes sanāksmju laikā tās locekļi tika informēti par pārskata laikā paveikto un iepazīstināti ar sekojošo darba perioda galvenajiem darbiem.

2007. gadā notikušas 2 sēdes.



6. PLĀNI NĀKAMAJAM GADAM

6.1. Nākamā gada prioritātes

ZBRa 2008. gada uz stratēģiju balstītas prioritātes ir iestrādātas Gada galveno darbu plānā. Kā svarīgākās minamas:

1. dabas inspekcijas darbību veikšana Rīgas jūras līča aizsargjoslā, ĪADT, dalība zivju resursu aizsardzības kontrolē, sadarbībā ar JIŪP, SIA “Salackrasts”, Zemessardzi, pašvaldībām. ZBRa mērķis šajā gadā ir aktīvāk iesaistīt dabas resursu aizsardzības kontrolē sabiedriskos vides inspektorus, kā panākt uzlabojumus inspekcijas materiāli tehniskajā nodrošinājumā.
2. savlaicīgu un kvalitatīvu atzinumu, saskaņojumu sniegšana par pašvaldību plānojumiem, meža apsaimniekošanas plāniem, zemes transformāciju, Valmieras RVP u.c.;
3. dalība bijušās Staiceles papīrfabrikas dambja atlieku nojaukšanas sagatavošanā;
4. mazo grantu un alternatīvās ekonomikas demonstrācijas projektu īstenošana;
5. ZBR 2. starptautiskās zinātniskās konferences organizēšana;
6. starptautisko (skat. 6.2. punktu) un nacionālo projektu ieviešana:
 - Latvijas Vides aizsardzības fonda (LVAf) finansētais projekts „Dabā ar izpratni”;
 - LVAf finansētais projekts „Īpašumtiesību aprobežojumu reģistrācija Zemesgrāmata tiem īpašumiem, kuri atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā”;
 - LVAf finansētais projekts „Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrācijas tehniskā nodrošinājuma stiprināšana”;
 - LVAf finansētais projekts „Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta vides informācijas centra izbūve”;
 - LVAf finansētais projekts „Zivju resursu aizsardzības pasākumi Salacā”;
 - LVAf finansētais projekts „Dabas koncertzāle –Hydropsyche”.
7. Iepirkumu realizācija un dokumentēšana atbilstoši normatīvajiem aktiem.
8. Dabas aizsardzības pārvaldes reģionālās struktūrvienības darbības attīstīšana un pilnveidošana arī AAA „Ziemeļgauja” teritorijā, visā Valkas rajona un Alūksnes rajona Gaujienas un Virešu pagatu teritorijās.

6.2. Starptautiskie projekti

Saskaņā ar ZBR darbības prioritātēm, 2008. gadā tiks turpināti, pabeigti vai uzsākti vairāki projekti. Kā nozīmīgākie minami šādi:

6.2.1. UNDP/GEF projekts „Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā



Finansētāji: Pasaules Vides fonds (GEF) un Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības programma (UNDP).

Uzraudzība: UNDP, Vides ministrija, ZBR administrācija.

Projekta sākums: 2004. gada 16. jūlijs.

Projekta ilgums: 5 gadi.

Mērķis: nodrošināt ZBR bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, ieviešot virkni iniciatīvu, lai dabas aizsardzības principus un praksi integrētu rezervāta plānošanā un apsaimniekošanā.

Galvenie ieguvēji: vietējie iedzīvotāji, pašvaldības, ZBR administrācija, izglītības iestādes, aizsargājamās sugas un biotopi. Projekts palīdzēs mobilizēt finansu resursus ZBR apsaimniekošanas plāna izstrādei un ieviešanai.

Projektam ir izveidota Vadības komiteja, kuras sastāvā ietilpst pārstāvji no Vides, Zemkopības, Finanšu un Ekonomikas ministrijas, Limbažu, Valkas un Valmieras rajona padomes, Rietumvidzemes mežsaimniecības, Valsts Meža dienesta, BO SIA Salacas ieleja, Burtnieku ezera pārvaldes, Vidzemes Attīstības aģentūras, ZBR Konsultatīvās padomes.

Svarīgākie 2008. gadā projekta ietvaros realizējamie darbības virzieni saistīti ar:

- informācijas vadības sistēmas darbības uzsākšana;
- sabiedriskā monitoringa programmas paplašināšanu;
- teritorijas ainavu ekoloģiskā plāna integrēšana ZBR teritorijas pašvaldību attīstības plānos;
- ieinteresēto partneru izglītošanu par bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, kā līdzekli izmantojot demonstrācijas projektus un mazo grantu programmu;
- komunikācijas stratēģijas īstenošanu;
- biotopu restaurācija Salacas upē.

Papildu informācija interneta mājas lapā <http://www.biosfera.gov.lv/node/71>

6.2.2. Eiropas Savienības LIFE Nature programmas projekts „Latvijas palieņu pļavu atjaunošana ES prioritāro sugu un biotopu saglabāšanai”

Projekta mērķis ir atjaunot bioloģiski vērtīgākās un pašlaik aizaugošās palieņu pļavu teritorijas un nodrošināt ilgstošu palieņu pļavu apsaimniekošanu nākotnē. Tas sekmēs apdraudēto sugu un biotopu saglabāšanos un sniegs ekonomisku labumu arī vietējiem zemes īpašniekiem.

Projektā ir iekļautas 16 vērtīgākās palieņu pļavu ekosistēmas no visiem Latvijas reģioniem, kuras nav iesaistītas citos biotopu apsaimniekošanas un atjaunošanas projektos. Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritorijā ir 6 no tām. Visas šīs teritorijas ir NATURA 2000 vietas un ietver nozīmīgas dabas vērtības: gan sugas (grieze, mazais ērglis, vidējais ērglis, ķikutis, lapu koku praulgrauzis u.c.), gan biotopus (upju palieņu pļavas, parkveida pļavas, sugām bagātās atmatu pļavas u.c.). Projekts ir saskaņots ar prioritātēm, kuras ir uzskaitītas Eiropas Rīcību plānā mazajam ērglim, griezei un starptautiskajā rīcību plānā ķikutim.



Projekta ierosinātājs ir Latvijas Dabas fonds. Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrācija ir šī projekta partneris.

Papildu informācija interneta mājas lapā http://www.ldf.lv/pub/?doc_id=28139

2008. gadā tiks uzsākta vairāku BSR programmas INTERREG IV projektu sagatavošana. To galvenās tēmas saistītas ar Baltijas jūras krastos esošo ĪADT sadarbību un klimata pārmaiņām.

6.3. Plānotie pētījumi

Plānotie pētījumi saistīti ar Valsts monitoringa programmu izpildi, teritorijas ainavu ekoloģiskā plāna izstrādi, teritorijā esošo īpaši aizsargājamo teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrādi. Pētījumi aptvers sekojošas jomas:

- ceļotājzivju monitorings Salacā;
- ligzdojošo un ziemojošo putnu uzskaites;
- Ziemeļvidzemes purvu limnisko sistēmu hidrobioloģiskais monitorings;
- Salacas upes hidrobioloģiskais monitorings;
- mazā ērgļa (*Aquila pomarina*) monitorings.

